

Rond Zeeburg (2)

De redactie verkent zijn grenzen

Op 1 mei volgend jaar gaat Zeeburg samen met stadsdeel Oost-Watergraafsmeer en wordt dan stadsdeel Oost. Voor een deel krijgen de bewoners van het huidige Zeeburg dus nieuwe grenzen. Hoog tijd om, nu het nog kan, de bestaande grens van ons stadsdeel te verkennen. Daarom loopt een deel van de redactie in verschillende etappes rond Zeeburg. Deze keer de tweede etappe van Blijburg op IJburg naar de ingang van de Piet Heintunnel op het Zeeburgereiland.

tekst: Gerard Goudriaan, Guus de Mol en Jaap Willems
foto's: Fred Vermorcken

Voor de poort van Blijburg starten we met het vervolg van onze grenswandeling. Blijburg werd in de week van onze wandeling gesloten. Pas in het voorjaar 2010 gaat het weer open, omdat er voor de derde keer in zeven jaar verhuisd moet worden. Blijburg moet ruimte maken voor de nieuwe eilandengroep die binnenkort wordt aangelegd, tenminste als de gemeentefinanciën het toelaten. Er is een nieuwe tijdelijke locatie gevonden, 400 meter verder, dichtbij de Benno Premselabrug, de verbindingsbrug van IJburg naar Muideren. Als alles uitkomt wat de gemeente heeft beloofd, krijgt Blijburg in de toekomst zijn definitieve plek op het Strandeiland, één van de nog op te spuiten eilanden van IJburg.

Skyline

Op de plek voor Blijburg is meer te zien. Wat heet, we hebben een oogstrelend vergezicht over het IJmeer met op een heldere dag, zoals tijdens onze wandeling, fraaie kijkjes op de vuurtorens van Marken en Durgerdam, de karakteristieke skyline van Durgerdam en de toren van Ransdorp. Hier zien we ook het enige echte eiland tijdens onze grenswandeling: Pampus. Eigenlijk was Pampus een ondiepte die soms boven water kwam bij eb, zoiets als

het huidige eiland Griend in de Waddenzee. Alle andere eilanden in dit gebied zijn kunstmatig gevormd.

Zelfs bij helder weer niet goed zichtbaar, maar niet minder interessant, is het nieuwe vogeleiland voor de kust van IJburg. Vogeleiland? Amsterdam heeft de strekdam, die ooit is aangelegd om te voorkomen dat de vaargeul naar de Oranjesluizen zou dichtslibben, doorgeknipt. Dat gebeurde om een betere vaarweg te creëren naar de nieuwe haven van IJburg. Daardoor is een deel ervan onbereikbaar geworden voor wandelaars. Dat is erg jammer voor die wandelaars, maar het biedt wel nieuwe kansen voor de natuur, meent Projectbureau IJburg. Deze zomer wisten veel IJburgers het natuurgebied in aanleg nog wel met bootjes en surfplanken te bereiken, maar als er volgend jaar een groot aantal vogels op het verse zand gaat nestelen, zal volgens natuurbeheerders de mest van deze dieren de meeste mensen ongetwijfeld afschrikken. Dan wordt het Vogeleiland echt natuur. Maar waarom hebben ze in godsnaam bijna alle bomen op de oude strekdam gekapt?

Mooiste terrassen

Vanaf Blijburg is het een kort stukje naar de enige horecagelegenheid die we op de wandeling van vandaag zullen tegenkomen. Het is café-restaurant NAP aan de jacht-

haven. De aardige man die ons bedient legt uit dat we achter NAP niets moeten zoeken en dat het gewoon verwijst naar het Normaal Amsterdams Peil. Wel is het hem opgevallen dat IJburgers deze horecagelegenheid N.A.P. noemen en 'mensen van buiten' het hebben over NAP. Dat weten we ook weer.

Met de komst van dit soort terrassen de afgelopen jaren mag Zeeburg zich volgens ons het stadsdeel met de mooiste terrassen van Amsterdam noemen. En straks met Oost-Watergraafsmeer erbij zal stadsdeel Centrum de concurrentie op dit vlak helemaal niet meer aankunnen.

Mooiste straat

Lopend langs de Willy Mullenskade komen we al snel in het Theo Frenkelhof met het kunstwerk 'Nautilus' van Barbara Nanning uit 2008. Het bestaat uit raadselachtige vormen en formaties uit de onderwaterwereld. Daarna mogen we de misschien wel mooiste straat van Zeeburg betreden, de Bert Haanstrakade, die je beter de Bert Haanstraboulevard kunt noemen. Hier wandelen is en blijft een feest. Vooral op een zonnige dag.

Je zou bijna vergeten om ook naar de soms interessante architectuur aan de landzijde van deze kade te kijken. De autochtonen zijn inmiddels aan die bijzondere nieuwbouw gewend. Let eens op een nieuw blok als blok 14 tussen de Talbotstraat en de Daguerrestraat. Het bevat een overkragend appartementengebouw en op de noordwestelijke kop bij de Daguerrestraat een wooncomplex van Heren 5 Architecten dat zich kenmerkt door zijn lichtgele bakstenen en wel wat doet denken aan een pakhuis. Het complex was één van de tien kandidaten voor de Amsterdamse Nieuwouwprijs 2009. De prijs ging echter naar een ander project op IJburg: blok 51a op de Emmy Andriessestraat van Queeste architecten.

Chillbank

Iets verderop zien we weer een interessant blok: blok 8. Door de vijf zuilen aan de voorkant heeft het de uitstraling van een paleis. Op het plein is een uitnodigende ronde bank geplaatst. Hij ziet er fraai uit, maar hij is niet echt om op te zitten. Het is meer chillen. Dan is de grote rode bank aan de waterkant beter om te zitten. Weliswaar een kunstwerk, maar het zit fantastisch, je hebt er een geweldig uitzicht

Rechtsaf naar de auto-afzetplaats

Detail van de chillbank

Waterwoning

en het ziet er vandaalbestendig uit. Een hoogtepunt van Zeeburg. We missen hier alleen een horecagelegenheid. Bij de Cas Oorthuyskade slaan we de hoek om. Bij de hoek met de IJburglaan stuiten we op een zogenaamd Solidgebouw. Het is genoemd naar het concept Solids dat de huurder alle mogelijkheden geeft om zijn ruimte zelf in te delen, de grootte ervan te bepalen en ermee te doen wat hij of zij wil. Woning, kantoor, atelier, lunchroom of een combinatie ervan: alles is mogelijk. 'The Floor is yours' schreeuwt een reclamebord ons toe. Uiteindelijk moeten er tien van dergelijke gebouwen op IJburg komen. We staan nu bij de eerste twee.

Waterwoningen

IJburg is vooral nieuw, volwaardige natuurgebieden zijn daarom schaars. Het beplante stukje grond aan de oostrand van het Steigereiland willen we niet onder de noemer natuur scharen. Het blijft voor menigeen een raadsel waarom men dit stukje openbaar groen niet aantrekkelijker heeft ingericht, bijvoorbeeld voor de nieuwe bewoners van de waterwoningen en de toekomstige eilanders. Die pioniers verdienen beter. Het uitzicht vanaf het Steigereiland is minder boeiend dan vanaf de Bert Haanstraboulevard, pardon, -kade, maar voor de stadse Amsterdamer uit bijvoorbeeld de Indische Buurt valt hier veel te genieten. Ook vanaf dit kleinere eiland is het gezicht op Durgerdam bijzonder fraai. De veelgeroemde waterwoningen op het Steigereiland ogen wel erg ingebouwd. Ze zouden eigenlijk meer ruimte moeten hebben. Het is nu een beetje halfslachtig. Geen natuur alleen al door de hoogspanningslijn, maar ook geen echte stad. Wel is hier fraai uitzicht op een aantal torens van het Oostelijk Havengebied. Aan de kant van de IJburglaan wordt het Steigereiland gedomineerd door het grote wooncomplex Het Kadegebouw van architecte/rijksbouwmeester Liesbeth van der Pol.

Auto-afzetplaats

We verlaten IJburg via de Ennëus Heermabrug, ook wel de BH-brug, de Dolly Partonbrug, de Cup-IJbrug en de Tietenbrug genoemd. Hij is ontworpen door

het Engelse architectenbureau Grimshaw & Partners, dat ook station Bijlmer heeft gebouwd. Na de brug zijn we op het Zeeburgereiland. Daar worden we verwelkomd met het bord 'Calamiteiten autosteiger'. Daarvoor worden we naar rechts verwezen, waarheen we sowieso wilden gaan om het Zeeburgereiland te rondt. We komen bij een dienstensteiger waar 30 minuten kan worden afgemeerd om een auto van boord te laten gaan of aan boord te nemen. Zal dat de Calamiteiten autosteiger zijn? Pas na wat zoeken op internet krijgen we bevestiging. Het blijkt inderdaad de wat vreemde naam voor een auto-afzetplaats te zijn.

Oudste stukje grond

De waterrand van de toekomstige wijk Zeeburgereiland wordt pas weer interessant na het passeren van de Prins Willem-Alexandersluis en de Oranjesluizen. Met andere woorden, als de IJdijk het Amsterdam-Rijnkanaal bereikt en Zuider IJdijk wordt. Dit is het oudste stukje grond dat we op deze dag betreden. Deze dijk werd ooit aangelegd om de Zuiderzee en het IJ van elkaar te scheiden. Om Amsterdam bereikbaar te houden voor schepen werden er sluisen in opgenomen, de Oranjesluizen. De sluiswachtershuizen die erbij hoorden, staan er nog, al wonen er geen sluiswachters meer in.

Eenzaam huis

De deels verlaten bouw- en industrieterreinen gaan over in een nog niet op de schop genomen fascinerend stukje stadse rafelrand. Het smalle stukje over de dijk is zeer authentiek met een prachtig uitzicht op het Oostelijk Havengebied waarvan vooral het KNSM-eiland met zijn bebouwing op het Venetiëhof en de kop van Sporenburg eruit springen. En in de verte zijn nog het Havengebouw en de Posthoornkerk te zien. Misschien iets minder dan het uitzicht op Durgerdam, maar op een mooie dag als deze laat ook dit deel van Zeeburg zich van zijn beste kant zien. De wandeling van deze dag eindigt bij een eenzaam huis op de dijk, bij de Amsterdamse brug. Hier woonde ooit de bewaker van het militaire terrein dat zich vroeger op het Zeeburgereiland bevond. ◀

Chillbank op de Bert Haanstrakade

Achterzijde van het Havengebouw

Pelgrimeren vanaf de Zuider IJdijk

Route etappe 2

Wilt u de wandeling ook doen? Hier volgt de beschrijving.

Vanaf Blijburg, nu nog gelegen bij het begin van de Bert Haanstrakade, loopt u even langs het water, u gaat bij de jachthaven linksaf de Krijn Taconistraat op. Daarna rechtsaf de Willy Mullenskade, u komt bij het Theo Frenkelhof, waar een doorgang is naar de Bert Haanstrakade. Die loopt u helemaal af, linksaf de Cas Oorthuyskade, rechtsaf IJburglaan. Na de brug rechtsaf, linksaf de Brigantijnkade en weer linksaf de Haringbuisdijk. Rechtsaf de IJburglaan, de brug over en voor het benzinstation rechtsaf. Volg de weg, ga niet naar rechts onder de A-10 door. U komt bij het water en volgt verder de weg/het pad. Het water steeds volgen, u ziet rechts de sluisen en komt bij de Zuider IJdijk die u links volgt. Deze aflopen tot de eerste weg links en deze ingaan. U komt bij de ingang van de Piet Heintunnel met P&R parkeerplaats en de halte van lijn 26.